

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

«Історія вчень про державу і право»
Методичні вказівки для забезпечення індивідуальної роботи

Черкаси – 2024

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри суспільних наук Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля (Протокол № 2 від 03 серпня 2024р.).

Горенко Л. М.

Історія вчень про державу і право [Методичні вказівки для забезпечення індивідуальної роботи за освітньо-професійною програмою «Право» підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»] / Л. М. Горенко. – Черкаси : ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗУ, 2024. – 8 с.

У методичних вказівках викладені навчально-методичні матеріали, необхідні для індивідуальної роботи з дисципліни «Історія вчень про державу і право» для студентів з підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти «бакалавр» в галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 – «Право».

© Черкаський інститут пожежної
безпеки імені Героїв Чорнобиля,
2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА.....	4
ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ..	5
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	6

ВСТУП

Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Історія вчень про державу і право» адресовано для студентів очної форми навчання з підготовки фахівця освітньо-кваліфікаційного рівня вищої освіти «магістр» в галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 – «Право».

Представлений посібник складається з двох розділів, списку рекомендованої літератури. У посібнику викладено матеріали, необхідні для індивідуальної роботи з дисципліни «Історія вчень про державу і право», подано інформацію щодо організаційно-методичного забезпечення індивідуальної роботи студента.

Завдання, що становлять зміст індивідуальної роботи студента, охоплюють усю теоретичну структуру курсу дисципліни.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Головною метою індивідуальної роботи студента є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості.

Основними завданнями індивідуальної роботи студента є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні встановлених стандартів.

Зміст індивідуальної роботи студента визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Обсяги індивідуальної роботи окремого студента можуть значно виходити за межі навчальної програми, якщо це зацікавило його і у нього виникло бажання (потреба) у поглибленні та розширенні знань з даної навчальної дисципліни.

Індивідуальна робота студентів охоплює: підготовку до аудиторних занять; виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; самостійну роботу; підготовку до всіх видів контрольних випробувань тощо.

Індивідуальному вивченню студентами курсу чи окремих його тем передують оглядові лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни, особливості їхнього вирішення у сучасних умовах глобалізації освітньої діяльності.

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ.

Творчо-аналітичні завдання:

1. Написати есе, обсягом 2-3 сторінки на тему «Кастова система Стародавньої Індії: співвідношення прав брахманів і кшатріїв».
2. Про що йшлося в роздумах давньокитайських мислителів, які виражались у прислів'ї: «Цар – посуд. Народ – вода. Який цар, такий народ.».
3. Написати есе на тему: «монархія як форма правління у поглядах А. Данте Т. Аквінського: порівняльна характеристика».
4. Дати письмово відповідь на питання: «Слово про Закон і Благодать» митрополита Іларіона: основні погляди на державу і право».
5. Підготуйте повідомлення про погляди про державу і право М. Лютера.
6. Дайте письмову відповідь на питання: «Які думки вкладав Б. Спіноза у твердження «право є ніби духом держави, якому усі повинні слідувати»? Чи погоджуєтесь з автором? Якщо ні, обґрунтуйте власну думку».
7. Складіть таблицю з порівнянням поглядів на державу і право Т. Гобсса і Дж. Локка.
8. Письмово дайте відповідь: «Як ви розумієте судження Ш. Монтеске про відповідність законів властивостям народу і країні, для яких вони видаються?».
9. Визначте, яке місце займає судова влада в забезпеченні політичної свободи людини (за Ш. Монтеске).
10. Напишіть есе на тему: «теорія поділу влади та теорія урівноваження влади за Ш. Монтеске: зміст та історичне значення. Висловіть вашу думку щодо її реалізації в сучасній Україні.».
11. Який зміст вкладав Г. Гегель у афоризм «Що розумно, то дійсно і що дійсно, то розумно»?
12. У яких трьох основних значеннях вживається «право» у гегелівській філософії?
13. Напишіть есе на тему: «Історична школа права: засновники, основні ідеї щодо походження права і його основні завдання.»
14. Хто обґрунтував необхідність створення шести конституційних влад? В чому полягає їх значення?
15. В чому полягають сильні і слабкі сторони американської демократії (за де Токвіль Алексіс).
16. Напишіть есе на тему: «Порівняння поглядів представників англійського і французького лібералізму.»
17. Назвіть і обґрунтуйте основні пункти анархічної доктрини Михайла Бакуніна.
18. Проаналізуйте основні погляди Ф. Ніцше. Чому, на вашу думку, його відносять до найскладніших мислителів ХІХ ст.?
19. Напишіть есе на тему: «Ф. Ніцше: основні віхи життя і політичні погляди».

20. Напишіть есе на тему: «Яка вона «соціальна держава» і як її пробудувати? (на основі вчень європейських мислителів ХХ ст.).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні документи

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 81 «Право», спеціальності 081 «Право» для на першого бакалаврського рівня вищої освіти. Затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 12 грудня 2018 року № 1379.
2. Освітньо-професійна програма «Право» для підготовки здобувача на першому бакалаврському рівні вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 81 «Право». Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.
3. Конституція України. – К.: Преса України, 2014./ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Наказ МНС України від 24.01.05 р. № 40 «Концепція соціального і гуманітарного розвитку Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій»./ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0177666-08#Text>
5. Наказ МНС України від 30.05.2006 р. № 325 «Про затвердження Положення про історичний формуляр та історичну довідку організаційно-штатних структур, підпорядкованих МНС України». <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0177666-08#Text>
6. Указ Президента України від 16 січня 2013 року №20/2013 «Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій»./ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/2013#Text>

Базова література

7. Андрусак Т. Г. Історія політичних правових вчень / Т. Г. Андрусак. – Львів : ЛНУ, 2001. – 220 с.
8. Безродний Є. Ф., Уткін О. І. Історія політичних вчень : навчальний посібник / Є. Ф. Безродний, О. І. Уткін. – К. : ВД "Професіонал", 2006. – 432 с.
9. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політико-правові системи світу / С. Д. Гелей, С. М. Рутар. – К. : Знання, 2006. – 668 с.
10. Історія вчень про державу і право : посібник для підготовки до іспитів / О. І. Осауленко, А. О. Осауленко, В. К. Гіжевський. – К. : ФОП Ліпкан О. С, 2010. – 196 с.
11. Історія розвитку політичної думки : курс лекцій / В. В. Мадісон, Л. І. Ларченко, В. П. Степіко, Л. Я. Діденко. – К. : Либідь, 1996. – 173 с.
12. Іларіон Київський. Слово про закон і благодать // Історія філософії України. Хрестоматія. – К., 1993. – 298 с.
13. Історія вчень про державу і право : підручник / за ред. проф. Г. Г. Демиденка, проф. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2009. – 256 с.
14. Кирилюк Ф. М. Історія зарубіжних політичних вчень. Нової доби : навч. посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2008. – 414 с.

15. Кормич А. І. Історія вчень про державу і право : навчальний посібник. / А. І. Кормич. – К: Правова єдність, 2009. – 312 с.
16. Липинський В. Твори. Архів. Студії. Т.1 Історико-політологічна спадщина. – Київ-Філадельфія, 1994.
17. Мироненко О. М., Горбатенко В. П. Історія вчень про державу і право : навч. посібник / О. М. Мироненко, В. П. Горбатенко. – К. : ВЦ Академія, 2010. – 456 с.
18. Історія вчень про державу і право : навчальний посібник / М. І. Мірошніченко, В. І. Мірошніченко. – К. : Атіка, 2007. – 224 с.
19. Історія політичних і правових вчень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Марчук, Г. В. Марчук. – К. : ДП Персонал, 2009. – 480 с.
20. Орленко В. В. Історія вчень про державу та право : посібник для підготовки до іспитів / В. В. Орленко. – К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2007. – 204 с.
21. Павленко Ю. В. Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства / Ю. В. Павленко. – К. : Либідь, 2000. – 358 с.
22. Підпригора О.А. Основи римського приватного права : підручник. – К. : Вища шк., 1995. – 102 с.
23. Трофанчук Г. І. Історія вчень про державу і право / Г. І. Трофанчук. – К. : Магістр–XXI сторіччя, 2005. – 256 с.
24. Шульженко Ф. П. Історія політичних і правових вчень: підручник /Ф. П. Шульженко. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 464 с.
25. Шульженко Ф. П., Андрусак Т. Г. Історія політичних і правових вчень/ Ф. П. Шульженко, Т. Г. Андрусак. – К. : Юрінком Інтер, 2001. – 304 с.
26. Шульженко Ф. П., Наум М. Ю. Історія вчень про державу і право : курс лекцій / за заг. ред. В. В. Копейчикова. – К. : Юрінком Інтер, 1997. – 192 с.
27. Андрусак Т. Г. Шлях до свободи: Михайло Драгоманов про права людини / Т. Г. Андрусак. – Львів : Світ, 1998. – 189 с.
28. Антонович М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: теорія і практика / М. Антонович. – К. : Вид. Дім «Києво – Могилянська Академія», 2007. – 384 с.
29. Арон Р. Вступ до історії філософії: Есе про межі історичної об'єктивності / Нове видання, переглянуте та анотоване С. Мезюр ; пер. з франц., післямова та примітки О. Йосипенко та С. Йосипенко / Раймон Арон. – К. : Укр. Центр духовної культури, 2005. – 578 с.
30. Арон Р. Етапи розвитку соціологічної думки: Монтеке. Конт. Маркс. Токвіль. Дрґґейм. Парето. Вебер / пер. з франц. Г. Філіпчука / Раймон Арон. – К. : Юніверс, 2005. – 685 с.
31. Баберовскі Й. Червоний терор. Історія сталінізму : пер. з нім. / Й. Баберовскі. – К. : К.І.С., 2007. – 248 с.
32. Бандура О. О. Єдність цінностей та істини в праві : монографія / О. О. Бандура. – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2000. – 428 с.
33. Безансон А. Лихо століття: Про комунізм, нацизм та унікальність голокосту / пер. з фр Т. Марусик / А. Безансон. – К. : Унів. вид-во ПУЛЬСАР, 2007. – 136 с.
34. Безродний Є. Ф. Світова класична думка про державу і право / Є. Ф. Безродний, Г. К. Ковальчук, О. С. Масний. – К. : Наукова думка, 1999. – 156 с.
35. Бисага Ю. М. Права людини / Ю. М. Бисага, М. М. Палінчак, Д. М. Белов, М. М. Данканич. – Ужгород, 2003. – 164 с.
36. Бігун В. С. Філософія правосуддя: ідея та здійснення : монографія / В. С. Бігун. – К., 2011. – 303 с.
37. Бікс Браєн. Теорія природного права / Браєн Бікс // Філософія права ; за редакцією Джоела Фейнберга, Джуліа Коулмена; пер. з англійської П. Таражук. – К. :

- Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2007. – С. 20-36.
38. В'ячеслав Липинський та його доба : наук. вид. / упоряд. : Т. Осташко, Ю. Терещенко. – Київ ; Житомир, 2008. – 390 с.
39. Валіцький А. В полоні консервативної утопії: Структура і видозміни російського слов'янофільства / А. Валіцький ; пер. з польск. В. Моренець. – К. : Основи, 1998. – 710 с.
40. Валіцький А. Марксизм і стрибок у царство свободи. Історія комуністичної утопії / А. Валіцький ; пер. з польск. Д. Андрухів – К. : Всесвіт, 1999. – 509 с.
41. Вивід прав України: документи і матеріали до історії української політичної думки / впоряд., вступ. стаття і дод. Б. Кравціва. – New York : Пролог, 1964. – 250 с.
42. Вонсович С. Г. Дискурс тоталітаризму (політологічний аспект): монографія / С. Г. Вонсович. – Кам'янець-Подільський : ПП. Мошак М.І., 2008. – 200 с.
43. Дейвіс Н. Європа: Історія / Норман Дейвіс ; пер. з англ. П. Таращук, О. Коваленко. – К. : Основи, 2000. – 1464 с.
44. Карась А. Філософія громадянського суспільства в класичних теорія і некласичних інтерпретаціях : монографія / А. Карась. – Київ ; Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 520 с.
45. Кресін О. В. Політико-правова спадщина української політичної еміграції першої половини XVIII століття : монографія / О. В. Кресін. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 2001. – 468 с.
46. Кухта Б. Л. З історії української політичної думки : текст лекцій: навчальний посібник / Б. Л. Кухта. – К. : Генеза, 1994. – 368 с.
47. Потульницький В. А. Історія української політології (концепції державності в українській зарубіжній історикополітичній науці) / В. А. Потульницький. – К. : Либідь, 1992. – 232 с.
48. Потульницький В. А. Теорія української політології : курс лекцій / В. А. Потульницький. – К. : Либідь, 1993. – 192 с. Рікер П. Ідеологія та утопія : пер. з англ. / П. Рікер. – К. : Дух і Літера, 2005. – 386 с.
49. Українське правознавство в Україні, країнах Європи та Америки. Матеріали до бібліографії XIX–XX ст. / уклад. М. Петрів. – Львів : Місіонер, 2001. – 260 с.
50. Філософія права / за редакцією Джоела Фейнберга, Джуліа Коулмена ; пер. з англійської П. Таращук. – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2007. – 868 с.
51. Філософія і право: культурно-історичні аспекти взаємодії : монографія / О. М. Литвинов, М. Ф. Максимов, О. М. Єременко та ін. ; за ред. О. М. Литвинова; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. – Луганськ : РВВ Л ДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2010. – 312 с.
52. Філософія права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобан, О. С. Максимов та ін. / за ред. д-ра філос. наук, проф. О. Г. Данильяна. – Харків : Право, 2009. – 208 с.
53. Фюре Ф. Минуле однієї ілюзії. Нарис про комуністичну ідею у XX столітті : пер. з фр. / Ф. Фюре. – К. : Дух і Літера, 2007. – 810 с.

Основні нормативно-правові акти

1. Конституція України. – К.: Преса України, 1997.
2. Наказ МНС України від 24.01.05 р. № 40 «Концепція соціального і гуманітарного розвитку Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій».
3. Наказ МНС України від 06.03.2008 року № 177 «Про затвердження Настанови з організації соціально-гуманітарної роботи з особами рядового і начальницького складу

- та працівників органів і підрозділів цивільного захисту».
4. Наказ ДСНС України від 30.07.2013 року № 495 «Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності в Державній службі України з надзвичайних ситуацій».
 5. Указ Президента України від 16 січня 2013 року №20/2013 «Деякі питання Державної служби України з надзвичайних ситуацій».
 6. «Положення про організацію наукової та науково-технічної діяльності курсантів, студентів та слухачів Академії пожежної безпеки ім. Героїв Чорнобиля МНС України», рішення Вченої ради академії від 14.05.2010 року № 8.

Підручники та навчальні посібники

1. Конституція України. — К., 1996.
2. Ведерніков Юрій Анатолійович, Папірна Алла Віталіївна. Теорія держави і права: навч. посібник. — К. : Знання, 2008. — 333с.
3. Гусарев С.Д., Олійник Ю.А., Слюсаренко О.Л. Основи загальної теорії держави і права. - К., 1998. — 540 с.
4. Гусарев С.Д., Олійник А.Ю., Слюсаренко О.Л., Загальна теорія держави і права. (Терміни, визначення, елементи змісту) Навчальний посібник. К — 1998. — 237 с.
5. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів]/ За ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. — Харків: Право, 2002. — 432 с.
6. Загальна теорія держави та права / За ред. В.В. Копейчикова. — К., 1997. — 356 с.
7. Зайчук О. В., Заєць А. П., Журавський В. С., Копиленко О. Л., Оніщенко Н. М. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / О.В. Зайчук (ред.), Н.М. Оніщенко (ред.). — 2-ге вид., переробл. і доп. — К. : Юрінком Інтер, 2008. — 688с.
8. Кельман М.С., Мурашин О.Г., Хома Н.Л. Загальна теорія держави та права: підручник. — Львів: "Новий світ, 2003. — 584 с.
9. Колодій А.М., Копейчиков В.В., Лисенков С.А., Пастухов В.П., Сумін В.О., Тихомиров О.Д. Теорія держави і права.- К.: Юрінформ, 1995.- 425 с.
10. Котюк В.О. Теорія права: курс лекцій: навч. пос. для юрид. фак. вузів.- К.: Вен турі, 1996.- 208 с.
11. Сурилов А.В. Теорія государства и права: Учеб. пос.- К.: Одеса: Вища шк.- 1989.- 439 с.

Монографії

12. Авер'янов В. Організація виконавчої влади: необхідність усунення внутрішніх суперечностей// Право України. — 2009. - № 5. — С. 30-35.
13. Борщевський І.В. Право в системі соціальних норм / І.В. Борщевський// Вісник Одеського державного університету. — 2008. - № 13/9. — С. 5-13.
14. Воронов М.М. Правові акти законодавчої влади в Україні. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Харків. 1997.
15. Вступ до теорії правових систем / За заг. ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. — К.: Юридична думка, 2006. — 432 с.
16. Георгій Андрузський. Начерки конституції республіки (1850)//История политических и правовых учений. Хрестоматия. Составитель и общая редакция Г.Г.Демиденко.- Харьков.-1999.-1078с.
17. Головатий С. Верховенство права, або ж Правовладдя: вкотре про доктринальні манівці вітчизняної науки. — Право України. — 2010. — №5.- С. 64-75.
18. Дудар С.К. Посилення законодавчої функції Верховної Ради України як один із центральних напрямків становлення та розвитку українського парламентаризму//Парламентська реформа: теорія та практика. Збірник наукових

- праць Інституту законодавства Верховної Ради України. Київ.- 2001.- 288с.
19. Лисенков С.Л., Ю.І.Крегул. Різноманіття підходів до право розуміння: передумови і значення.// Вдосконалення законодавства України в сучасних умовах. Збірник наукових статей Інституту законодавства Верховної Ради України.- Київ.- 1996.- С.48.
 20. Мацюк А.Р., П.Ф. Мартиненко, Є.А.Тихонова, А.П.Заєць. Правнича природа законодавчих актів і методичні та практичні аспекти законотворчого процесу// Вдосконалення законодавства України в сучасних умовах. Збірник наукових статей Інституту законодавства Верховної Ради України. - Київ. - 1996.- с.- С.78-79.
 21. Назаренко Є.В. Пріоритетність загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права – принцип правової реформи в Україні//Законодавство України та міжнародне право (проблеми гармонізації). Збірник наукових праць Інституту законодавства Верховної Ради України. - Київ.-1998.- 54с..
 22. Правова держава в контексті новітнього українського досвіду. Київ.1999.-248 с.- [80] А.Р.Мацюк, П.Ф. Мартиненко, Є.А.Тихонова, А.П.Заєць. Правнича природа законодавчих актів і методичні та практичні аспекти законотворчого процесу// Вдосконалення законодавства України в сучасних умовах. Збірник наукових статей Інституту законодавства Верховної Ради України. - Київ. - 1996.- с.- С.78-79.
 23. Світова класична думка про державу і право. Навч. Посібник/ Є.Ф. Безродний (керівник), Г.К. Ковальчук, О.С. Масний. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 400 с.
 24. Селіванов В. Методологічні проблеми запровадження конституційних принципів “верховенства права” і “верховенства закону”. - Право України 1997, № 6.- С. 8.
 25. Сумський Д.О. Основи держави і права. – Київ. – 1999.- 289 с.
 26. Тертишник В. Забезпечення верховенства права та концептуальні проблеми гармонізації законотворчого процесу. – Право України. – 2010. – №12.- С. 74-79.
 27. Тимошенко В.І. Правова держава. Теоретично-історичне дослідження Київ, Наукова думка, Інститут держави і права.-1994. - 137 с.- С.66.
 28. Тимченко С.М., Бостан С.К., Легуша С.М. Актуальні проблеми теорії держави та права. Частина І. Актуальні проблеми теорії держави. – К., 2007. – 288 с.
 29. Тихонова Є.А. Методологічні основи побудови системи конституційного законодавства України. - Конституція України – основа подальшого розвитку законодавства. - Збірник наукових праць Інституту законодавства Верховної Ради України. - Київ.-1997.- с.-С.57.
 30. Фігель М. В. Науковість у правотворчості як умова творення якісного правового закону//Наукові записки: Юридичні науки. – Т. 64. – 2007. – С. 98-101.
 31. Харченко Н.П. Поняття механізму держави, наукові пошуки теоретико-правової дефініції//Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. Серия «Юридические науки». Т. 20(59). – 2007. - № 2.ндрущенко В., Михальченко М. Сучасна соціальна філософія. Курс лекцій. - К., 2006.

http://lib.prometey.org/?sub_id=49

<http://lib.socio.msu.ru/>

http://mirslivarej.com/content_soc/

<http://plib.ru/library/autor/6296.html>

<http://ua.wikipedia.org/>

ДОДАТКИ

Додаток А

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ**